

อัตลักษณ์ระบำกยงอาเซียน Identity of Peacock dance in ASEAN

ธนสิทธิ์ ชมชิต

Tanasit Chomchit

สาขาศิลปะการแสดง (การละคร) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Performing Arts Department, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

วิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบการแสดงระบำกยงของประเทศในภูมิภาคอาเซียน และศึกษาอัตลักษณ์การแสดงกยงของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ซึ่งค้นพบได้ 6 ประเทศ จาก 10 ประเทศ ได้แก่กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ไทย และเวียดนาม โดยมีระเบียบวิธีวิจัยคือ ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษา สังเกต และการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของการแสดงระบำกยงอาเซียน จากการศึกษาค้นพบทั้ง 6 ประเทศโดยแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)องค์ประกอบด้านดนตรี เครื่องดนตรีส่วนใหญ่เป็นเครื่องประเภทตี มีการดำเนินทำนอง และใช้จังหวะที่รวดเร็ว 2)องค์ประกอบด้านผู้แสดง ส่วนใหญ่ผู้แสดงจะเน้นเฉพาะตัวนกยูงที่ไม่ระบุเพศ ไม่มีตัวประกอบในลักษณะอื่น 3) ด้านเครื่องแต่งกาย แต่งกายเลียนแบบนกยูงแบบไม่สมจริง เน้นสีเขียว 4) ด้านอุปกรณ์ ไม่นิยมใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง และ 5) ด้านท่ารำ เน้นท่านกเป็นสำคัญ ประกอบท่าเดิน ท่าบิน ท่าจิก และท่าเกี่ยวพาราสี

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงลึกของงานวิจัยชิ้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ระบำกยงอาเซียนนั้น เป็นศิลปวัฒนธรรมร่วมระหว่างประเทศ แสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมใกล้เคียง โดยแบ่งออกเป็นภาคพื้นดิน และหมู่เกาะ อย่างประเทศเมียนมา กัมพูชา ไทย ก็จะมีคล้ายคลึงในด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ส่วนประเทศที่เป็นหมู่เกาะ อย่างประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ก็จะได้รับอิทธิพลวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ในส่วนของการแสดงระบำกยงเวียดนาม ได้รับอิทธิพลจากจีนเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับ ประเทศจีน ซึ่งการแสดงระบำกยงที่ศึกษานี้ แสดงให้เห็นถึงบทบาท และรูปแบบของนกยูงที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่แสดงแบบง่าย เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ไปจนถึงการแสดงที่เน้นความงามมีแบบแผน

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ / นกยูง / อาเซียน

Abstract

This research aims to study the composition and the identity of the Peacock dance in ASEAN. The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) has 10 member countries consisting of Nation of Brunei, Kingdom of Cambodia, Republic of Indonesia, Lao People's Democratic Republic, Malaysia, Republic of the Union of Myanmar, Republic of the Philippines, Republic of Singapore, Kingdom of Thailand, and Socialist Republic of Vietnam. The findings identify 6 countries from 10 countries had the peacock dance, viz., Kingdom of Cambodia, Republic of Indonesia, Malaysia, Republic of the Union of Myanmar, Kingdom of Thailand, and Socialist Republic of Vietnam. The research methodology is study from textbooks and related research, observation and analysis.

The results revealed that have the Peacock dance in ASEAN, 6 countries from 10 countries can be divided into 6 elements as follows: 1) Musical composition, mostly the music instruments type is Percussion Instruments. The rhythm and the melody of the Peacock dance in ASEAN is fast and make the audience feel fun. 2) Performers composition, Peacock role in the performance is none identified the gender and no other characteristic role appearances. 3) Costume composition, the costumes design from peacock feature, especially the green color. 4) Props composition, by lot, not apply the props. 5) Dancing role style composition, dancing role style especially bird (peacock) characteristic included walking, flying, pecking, and courting.

The analysis of the study indicates the peacock dances of ASEAN as a transnational common culture art that showcases the influences of neighboring lands. Such influences can be categorizes as mainland influences and islands influences. For instance, Myanmar, Thailand, and Cambodia, connected by borders on the mainland, share similarities in culture and way of life. Island countries such as Malaysia and Indonesia are influenced by each other in a similar way to those on the mainland. The Vietnamese peacock dance in particular is under the influence from China, thanks to their close regional proximity. The study of the peacock dances shed lights on various the roles and forms of peacock in each country, ranging from a simple performance for the sake of entertainment to a magnificent performance full of traditions.

Key word : Identity / Peacock / ASEAN

บทนำ

ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) เป็นการรวมตัวกันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกัน และกันภายในภูมิภาค ประกอบไปด้วยประเทศบรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม อาเซียน (ASEAN) เป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งอารยธรรม และ วัฒนธรรมที่เก่าแก่ สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไว้มากมาย อันมีลักษณะเด่นเฉพาะตัวที่บ่งชี้ ความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละชาติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของวัฒนธรรม และการดำรงชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม , มปป หน้า 2)

บนความหลากหลายทางเชื้อชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลับมีความคล้ายคลึงที่หน้าสนใจในมิติ ต่าง ๆ อาทิ วิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม พิธีกรรมทางศาสนาความเชื่อประเพณี และเทศกาล ดังที่ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน ได้ศึกษา และรวบรวมข้อมูลถึงวัฒนธรรมร่วมกันของภูมิภาคนี้ไว้ว่า (ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน , 2558 หน้า 1) อาเซียนมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน และยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมายาวนาน ยกตัวอย่างเช่นประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา ไทย และมาเลเซีย ล้วนมีประเพณีสงกรานต์ที่เหมือนกัน ในขณะที่ประเพณีลอยกระทงก็มีปรากฏอยู่ใน 3 ประเทศที่กล่าวมาข้างต้น ยกเว้นประเทศมาเลเซีย เพียงแต่รายละเอียดของการจัดพิธีจะแตกต่างกันออกไปตาม ท้องถิ่น

นอกจากนี้วัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงก็มีความคล้ายคลึงในหลายด้าน อาทิ วรรณกรรมรามายณะนับเป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของอาเซียน ต้นเค้าโครงของเรื่องรามเกียรติ์ของไทยมาจากเรื่อง รามายณะ ของอินเดีย เมื่ออารยธรรมอินเดียได้แพร่เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เรื่องรามายณะแพร่หลายไปทั่วในภูมิภาคแถบนี้โดยแต่ละประเทศได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของตนจนกลายเป็นวรรณคดีประจำชาติไป วรรณคดีเรื่องนี้ปรากฏในหลาย ๆ ชาติ เช่น ลาว เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย นอกจากนี้รามายณะแล้ว ยังมีวัฒนธรรมการเล่นเงา ที่พบใน กัมพูชา สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย เป็นต้น (ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน , 2558 หน้า 1)

ซึ่งในความเหมือน ความแตกต่าง ที่พบได้ในอาเซียน ในเรื่องของ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนจนถึงการแสดง ของแต่ละชนชาติ เผยให้เห็นถึงรูปแบบ และวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นลักษณะเฉพาะของตน หรือที่เรียกว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม คำว่า อัตลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะเด่น เอกลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นตัวตน แก่นแท้ ที่มีไม่เหมือนผู้อื่น (ศิขรา ศิริสาร , 2556 หน้า 6) ในแง่มุมของการแสดง ความเป็น อัตลักษณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่บ่งบอกถึงการแสดงชุดนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร เป็นของผู้ใด มีความเชื่อมโยงเรื่องของความหมาย องค์ประกอบที่พบเห็นในการแสดง ซึ่งในการแสดงแต่ละชุดนั้น ล้วนมีอัตลักษณ์เฉพาะตน ที่การแสดงชุดอื่น ๆ ไม่มี (สุพล วิรุฬห์รักษ์ , 2543 หน้า 285 - 306)

ผู้วิจัยในฐานะนักแสดงนาฏศิลป์ไทย ได้มีประสบการณ์เดินทางไปแสดงวัฒนธรรมที่ต่างประเทศอยู่เป็นประจำ และมีความสนใจศึกษาการแสดงนาฏศิลป์ของชาติต่าง ๆ บนสื่อสาระสนเทศ (youtube) อยู่เป็นประจำ ทำให้สังเกตเห็นการแสดงที่มีความคล้ายคลึงกัน รูปแบบหนึ่งของนาฏศิลป์ในชาติอาเซียน (ASEAN Dance) นั่นก็คือ การแสดงนกยูง การแสดงนกยูงที่พบในภูมิภาคแถบนี้ จะเห็นว่าแม้จะเป็นระบำที่แสดงถึงนกยูงเหมือนกัน แต่รูปแบบและวิธีการนำเสนอ กลับแตกต่างกันออกไป ตามแต่ละวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น การแสดงระบำนกยูง ของกัมพูชา มีรูปแบบการแสดงที่มีท่าทางเลียนแบบการเกี่ยวพาราสีของนกยูงเพศผู้และเพศเมีย ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าในกัมพูชาอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้อยใหญ่ในธรรมชาติ (LunRathna , 2558 สัมภาษณ์) ขณะที่การแสดงนกยูงของอินโดนีเซีย มีลักษณะการรำร่าแบบนาฏศิลป์บาห์ลี โดยได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ เช่น การแสดง Tari Merak (เต้นรำนกยูง) ซึ่งจะเป็นการเกี่ยวพาราสีกันระหว่างนกยูงเพศผู้ และเพศเมีย โดยนกยูงเพศผู้จะออกมาล่าแพนหาง อดความงาม และยังใช้เป็นการแสดงที่สื่อถึงความสมัครสมานสามัคคีอีกด้วย (RosintaTotoatmoJo , 2558 สัมภาษณ์) นอกจากนี้ นกยูงยังมีความสำคัญเกี่ยวกับศาสนาของประเทศในแถบอาเซียน (ธัญดา ยอดแก้ว , 2547 หน้า 61) เหตุนี้เองที่อาจเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินของทุก ๆ ชาติในแถบอาเซียน มีการสร้างสรรค์การแสดงเกี่ยวกับนกยูงขึ้นเป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียนโดย องค์ประกอบ การแสดง เพื่อหาอัตลักษณ์ ลักษณะเด่น ความเป็นตัวตนของการแสดงของแต่ละประเทศ เพื่อไว้ใช้เป็นเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับนาฏศิลป์ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน เกิดเป็นประโยชน์ให้กับคนรุ่นหลังที่สนใจจะศึกษาการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ ผ่านการแสดงในรูปแบบเฉพาะอย่างการแสดงนกยูง ที่ถูกนำเสนอผ่านวัฒนธรรมการแสดงที่แตกต่างกันออกไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบของการแสดงนกยูงในประเทศประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม
2. หาอัตลักษณ์การแสดงของการแสดงนกยูงในประเทศประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เลือกศึกษาการแสดงนกยูง ขึ้นสำคัญที่มีการแสดงอย่างแพร่หลายของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน 10 ประเทศที่มีเผยแพร่ และได้รับความนิยมจากสื่อสารสนเทศ ยูทูป (Youtube) ซึ่งมียอดเข้าชมไม่ต่ำกว่า 3,000 ครั้ง ประเทศละ 1 ชุดการแสดง และได้รับการยืนยันจากศิลปินแต่ละประเทศ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ว่าเป็นการแสดงนกยูงของประเทศในภูมิภาคอาเซียนจริง
2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลโดยจำแนกออกเป็นขอบเขตด้านข้อมูลดังนี้
 - ขอบเขตแหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา สื่อบัตร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมในกลุ่มอาเซียน
 - ขอบเขตแหล่งข้อมูลด้านบุคคล สัมภาษณ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ศิลปิน อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญเรื่องศิลปวัฒนธรรมอาเซียน โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการแสดงในอาเซียน และตรวจสอบชุดเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับชุดการแสดงที่นำมาศึกษา
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาและดำเนินการวิจัยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2560

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการจำแนกองค์ประกอบการแสดง และการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะพฤติกรรมของนกยูง
2. อารยธรรมนกยูงในเอเชีย
3. แนวคิดเรื่องอาเซียน (ASEAN)
4. มรดกวัฒนธรรมอาเซียน
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนศิลป์
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนาฏยประดิษฐ์
8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ของการแสดงนทุงอาเซียนในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีระเบียบวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการสังเกตชิ้นงานวิดีโอการแสดงนทุงในภูมิภาคอาเซียน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเนื้อหาในเรื่องของอาเซียน (ASEAN) แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

2. คัดเลือกศึกษาการแสดงนทุง ซึ่งสำคัญที่มีการแสดงอย่างแพร่หลายของประเทศต่างๆ ในกลุ่มประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ ที่มีเผยแพร่ และได้รับความนิยมจากสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (YOUTUBE) โดยมียอดเข้าชมไม่ต่ำกว่า 3,000 ครั้ง ประเทศละ 1 ชุดการแสดง

ผลการสำรวจพบว่าการแสดงนทุงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน และมีการเผยแพร่ลงสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (YOUTUBE) ทั้งสิ้น 6 ประเทศ โดยเรียงตามตัวอักษร ได้แก่

- 2.1 การแสดงนทุงของประเทศกัมพูชา ชุด **มอญแก้ว**-PAILIN PEACOCK DANCE
- 2.2 การแสดงนทุงของประเทศอินโดนีเซีย ชุด TARI MERAK UPI BANDUNG
- 2.3 การแสดงนทุงประเทศมาเลเซีย ชุด Barongan at Yong peng
- 2.4 การแสดงนทุงประเทศเมียนมา ชุด traditional Shan dance, Myanmar
- 2.5 การแสดงนทุงประเทศไทย ชุด ระบำยุราภิมรย์
- 2.6 การแสดงนทุงประเทศเวียดนาม ชุด MÙA CỒNG

3. สัมภาษณ์ข้อมูลการแสดงจาก อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ นักแสดง ทั้ง 6 ประเทศ ที่ค้นพบว่าการแสดงนทุงปรากฏ ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ไทย และเวียดนาม โดยผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือการวิเคราะห์ การสังเกตองค์ประกอบการแสดง และการเลือกวิดีโอการแสดงนทุงอาเซียน ที่ศึกษาค้นพบได้ 6 ประเทศ โดยมีประสบการณ์ด้านการแสดง และมีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม อยู่ในวงการนาฏศิลป์มากกว่า 30 ปี

กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์นักแสดงที่มีความรู้พื้นเรื่องการแสดง เป็นผู้ที่ศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม นักแสดง ครู/อาจารย์ด้านนาฏศิลป์ 5 ปี ขึ้นไป และมีความรู้เกี่ยวกับการแสดงนทุงที่ปรากฏทั้ง 6 ประเทศที่ค้นพบได้บนสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (Youtube)

4. รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1-3 นำมาทบทวน และเรียบเรียงเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ของการแสดง โดยใช้แนวคิด และทฤษฎีที่ได้ศึกษามาเป็นเกณฑ์ในการสังเกตและวิเคราะห์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการแสดงนทุง ทั้ง 6 ชุดการแสดง

5. ศึกษา สังเกต วิเคราะห์ องค์ประกอบของการแสดงนทุงในอาเซียนทั้ง 6 ประเทศ ที่ค้นพบว่าการแสดงนทุงปรากฏ ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ไทย และเวียดนาม ผู้วิจัยเลือกศึกษาองค์ประกอบการแสดง 6 ด้าน โดยศึกษาจากทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ของสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์ , 2543 หน้า 285 - 306) และจากข้อมูลองค์ประกอบแสดงที่มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึง ซึ่งเลือกองค์ประกอบการแสดงจากการมองเห็น และสังเกตได้จากวิดีโอการแสดงที่ปรากฏบนสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูป (YOUTUBE) ได้แก่ 1) เพลง/

ดนตรี 2) เครื่องแต่งกาย 3) อุปกรณ์การแสดง 4) สถานที่แสดง 5) ผู้แสดง และ 6) ท่ารำ และหาอัตลักษณ์ของการแสดงที่มีร่วมกัน จากการจำแนกองค์ประกอบของการแสดงระบำนกยูงทั้ง 6 ประเทศ ในรูปแบบตาราง

ผลการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบการแสดงนกยูงของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชาอินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม จากการศึกษาการดำเนินการวิจัยพบว่า มีการแสดงนกยูงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน และมีการเผยแพร่ลงสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ยูทูบ (YOUTUBE) ทั้งสิ้น 6 ประเทศการจำแนกองค์ประกอบการแสดงระบำนกยูงอาเซียน โดยจะสรุปผลการจำแนกองค์ประกอบการแสดงระบำนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ ดังต่อไปนี้

1.1 การแสดงระบำนกยูงของประเทศกัมพูชา ชุด นกยูงไพลิน (Pailin Peacock Dance) เป็นการแสดงการเต้นที่นิยมจัดแสดงเพื่อเป็นการต้อนรับ หรือใช้สำหรับการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จังหวัดไพลิน ประเทศกัมพูชา ที่มีการประกอบอาชีพค้าขายพลอย ชาวบ้านจึงออกมาหาพลอยตามแนวเขา ในป่าเพื่อนำไปเจียรระไน จนพบกับนกยูงเขียวพาราสีกัน ตามจังหวะทำนองดนตรี โดยเพลง และดนตรีไม่มีเนื้อร้อง ใช้วงดนตรีพิณพาทย์ของกัมพูชาบรรเลง ซึ่งประกอบไปด้วย ฉิ่ง ระนาด ปี่ กระจับปี่ ฆ้อง ซอ และกลอง นักแสดงจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ประกอบไปด้วย นักแสดงที่แสดงเป็นชาวบ้านจำนวน 5 คน แบ่งเป็น นักแสดงชาวบ้านผู้ชาย 3 คน และนักแสดงชาวบ้านผู้หญิง 2 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ นักแสดงที่แสดงเป็นนกยูง แบ่งออกเป็น นกยูงตัวผู้ 1 คน และนกยูงตัวเมีย 1 คน สวมใส่เครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการแต่งกายของนักแสดงที่เป็นนกยูงนั้น มีลักษณะเหมือนกัน ทั้งนกยูงเพศผู้ และนกยูงเพศเมีย ต่างกันเพียงส่วนเดียว คือ นกยูงเพศเมียใส่ต่างหูเพชร เครื่องแต่งกายนกยูงประกอบไปด้วยเสื้อแขนยาวสีเขียว ใส่เครื่องประดับ และสวมศีรษะรูปหัวนกยูง มีปีกและหาง มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง 2 สิ่งด้วยกันคือ ร่ม และ อัญมณี ท่ารำเลียนแบบอากัปกริยาของนกยูง มีท่าเดิน ท่าบิน ท่าจิก และท่าเกี่ยวพาราสีกัน รำแพนหางสวยงาม

ภาพที่ 1 การแสดงระบำนกยูงไพลิน

ที่มา: cass msu (2554)

1.2 การแสดงนกยูงของประเทศอินโดนีเซีย ชุด Tari Merak เป็นการแสดงเลียนแบบท่าทางกิริยาการเคลื่อนไหวของนกยูง นักแสดงเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ที่มีจังหวะ ทำนอง ค่อนข้างเร็ว และไม่มีเนื้อร้อง ใช้เครื่องดนตรีประเภทตีที่ทำจากโลหะ สำริด ตีบรรเลงเป็นทำนองหลัก ใช้นักแสดงเพศหญิง 2 คน โดยสวมเครื่องแต่งกายแบบนาฏศิลป์บาฮาลี มีปีก สวมเครื่องประดับศีรษะรูปหัวนกยูงไม่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ท่ารำเลียนแบบอากัปกริยาของนกยูงผสมผสานนาฏศิลป์อินโดนีเซีย มีท่าเดิน ท่าบิน ท่าจิก และท่าเกี่ยวพาราสีกัน รำแพนหางสวยงาม

ภาพที่ 2 ระบำนกยูงของประเทศอินโดนีเซีย (Tari Merak)
ที่มา: Sanggar Mekar Asih (2554)

1.3 การแสดงระบำนกยูงของประเทศมาเลเซีย ชุด Barongan at Yong Peng เป็นการแสดงของชนเผ่าจาวา ใช้วงกามาแลน ของประเทศมาเลเซียบรรเลงตลอดการแสดง เครื่องดนตรีที่ใช้ได้แก่ ซ็อง โหม่ง และ กลอง โดยนักแสดงจะออกมาร่ายรำตามจังหวะดนตรี ซึ่งผู้แสดงชุดนี้ มีทั้งหมด 4 คน แบ่งเป็นชาย 1 คน และหญิง 3 คน นักแสดงหญิงสวมใส่เสื้อแขนยาวสีม่วง สวมหมวกบนศีรษะ สวมกางเกงขาสามส่วน สีดำ ใช้ผ้าสีชมพูที่มีความพลิ้ว ผูกเอว ทั้งชายผ้าไว้ด้านหลัง สวมรองเท้า ไม่สวมใส่เครื่องประดับ นักแสดงฝ่ายชายจะรับบทเป็นนกยูง นักแสดงชายจะแต่งกายแบบชนพื้นเมืองของชนเผ่าจาวา สวมเสื้อแขนกุด สีดำ เดินลายตัดขอบผ้าด้วยผ้าสีแดง ปักลวดลายสีขาวไว้ตรงกลางเสื้อ สวมกางเกงขายาวสีดำ ใช้ผ้าตัดเป็นเส้น เย็บตัดกับชายขาของกางเกงทั้งสองข้างเพื่อให้เกิดความสวยงาม และแตกต่างจากการแต่งกายปกติในชีวิตประจำวันของชนเผ่าจาวาในประเทศมาเลเซีย สวมศีรษะรูปหัวเสือ และนกยูง นั้นเป็นเพราะว่ารูปแบบของการแสดงนั้น สื่อถึงการต่อสู้ระหว่างเสือ กับนกยูง เครื่องสวมศีรษะจึงออกแบบมาให้มีทั้งเสือ และนกยูง เสมือน นกยูงต่อสู้และขึ้นไปอยู่บนหลังเสือ มีม้าเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง การเคลื่อนไหวมือ แขน การแสดงออกทางสีหน้า จะร่ายรำด้วยลีลาแข็งแรง กระโดดโลดเต้นไปมา มีท่ารำที่หมุนรอบตัวเองเป็นจำนวนมาก เพื่อโชว์ความสามารถที่ประคองหัวนกยูงที่สวมใส่อยู่ไว้ได้ อีกทั้งยังมีท่าตลังกา และท่าสะพานโค้ง ซึ่งเป็นท่ารำที่ผสมผสานกายกรรมเข้าไปด้วย แสดงถึงความยิ่งใหญ่ และกล้าหาญ และการต่อสู้ระหว่างเสือ กับนกยูง

ภาพที่ 3 ระบำนกยูงของประเทศมาเลเซีย ชุด Barongan at Yong Peng
ที่มา: En. Adzrin JB (2555)

1.4 การแสดงนกยูงของประเทศเมียนมา ชุด traditional Shan dance เป็นการแสดงที่นิยมแสดงกันในวันปีใหม่ของชาวเมียนมา ใช้นักแสดงชาย 1 คน และนักแสดงหญิง 1 คน นกยูงออกมาร่ายรำแสดงความรัก การเกี่ยวพาราสิ โดยนกยูงเพศผู้จะร่ายรำอวดชน และหางอันสวยงาม แสดงความแข็งแรง และยิ่งใหญ่ให้นกยูงเพศเมียหันมาสนใจ นกยูงตัวผู้ ใช้ผู้ชายแสดง สวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาวสีเขียว สวมใส่กรองคอสีทอง มีห้อยหน้า

ห้อยข้าง ส่วนปีกของนกยูงทำจากโครงไม้ ใช้ผ้าสีเขียวตึงทั่วโครงไม้ ลักษณะคล้ายปีก กางออกได้ ไม่มีลวดลาย สวมเครื่องประดับศีรษะรูปหัวนกยูง สวมใส่รองเท้าสีดำ นกยูงตัวเมีย ใช้ผู้หญิงแสดง สวมเสื้อแขนยาว ผ้าถุงยาวปิดข้อเท้า สีเขียว สวมใส่กรองคอสีทอง มีห้อยหน้า ห้อยข้าง ส่วนปีกของนกยูงทำจากโครงไม้ ตึงด้วยผ้าสีเขียวทั่วโครงไม้ ลักษณะคล้ายปีก กางออกได้ ไม่มีลวดลาย สวมเครื่องประดับศีรษะรูปหัวนกยูง สวมใส่รองเท้าสีดำ ไม่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ทำรำเลียนแบบอากัปภิกิริยาของนกยูง ทำเดิน ทำบิน ทำจิก ทำเกี่ยวพาราสีกัน รำแพนหางสวยงาม ทำรำมีลักษณะการตั้งวง การเหลื่อม กระกระโดนแบบการแสดงนาฏศิลป์ของเมียนมาทั่วไป

ภาพที่ 4 ระบำนกยูงของประเทศเมียนมา ชุด traditional Shan dance, Myanmar
ที่มา: threecoinsinthefount (2555)

1.5 การแสดงนกยูงของประเทศไทย ชุด ระบำยุราภิมรย์ การแสดงนี้เป็นระบำชุดหนึ่งในละครเรื่อง “อิเหนา” ตอน “สี่ะตราพบนางเกนหลง” (ย่าหรีนตามนกยูง) เพลง และดนตรี ใช้เพลง "ลาวดำเนินทราย" เป็นเพลง หน้าทับลาวอัตราจังหวะ สองชั้น และ ชั้นเดียว บรรเลงโดยวงปี่พาทย์เครื่องห้า ประกอบไปด้วย ปี่ใน ฆ้องวง ฉิ่ง กลองสองหน้า และระนาด ผู้แสดงสวมเสื้อ และกางเกงลักษณะเป็นผ้าตัดหยักเลียนแบบขนนกสีเขียว สวมปีก และมีลวดลายเลียนแบบนกยูง ใส่เล็บยาวทองเหลือง 8 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง ไม่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ใช้นักแสดงเป็นผู้หญิงล้วน จำนวน 6 คน ทำรำการแสดงระบำยุราภิมรย์ มีลักษณะลีลาท่ารำที่อ่อนช้อย งดงาม ที่มีการเลียนแบบกิริยาของนกยูง ทำเดิน ทำบิน ทำจิก ผสมผสานกับท่ารำของนาฏศิลป์ไทย จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงระบำนกยูง ชุด มยุราภิมรย์

ภาพที่ 5 ระบำยุราภิมรย์
ที่มา: korathome (2555)

1.6 การแสดงนกยูงของประเทศไทย ชุด Múa công (Trần Thị Thu Hương) ใช้นักแสดงหญิงเพียงคนเดียว เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรีเลียนแบบกิริยาของนกยูง ซึ่งผสมผสานเอกลักษณ์ท่ารำแบบนาฏศิลป์เวียดนามเข้าไว้ด้วยกัน นักแสดงสวมชุดกระบอก กระโปรงบานยาว สีเขียว เนื้อผ้าเบาบางมีความพลิ้วไหวได้ กระโปรงจะปกคลุมปลายขนของนกยูง ศีรษะจะประดับด้วยการปักขนนกยูงจำนวน 1 ก้าน นักแสดงสวมรองเท้าบัลเลต์

ไม่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ทำรำที่ เป็นทำที่สร้างสรรค์ขึ้นมาจากการเลียนแบบกิริยาของนกยูง โดยการแสดงชุดนี้ มีทำรำที่เด่นๆ เป็นเอกลักษณ์คือ การใช้ปลายเท้า ไม่ว่าจะเป็นการวิ่ง การยืน การเดิน จะใช้การเขย่งปลายเท้า การเปิด สั้นเท้าทั้งสิ้น และยังใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย แสดงเป็นรูปลักษณ์กายภาพของนกยูง

ภาพที่ 6 ระเบียบการเวียดนาม ชุด Múa công
ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)

2. ศึกษาอัตลักษณ์การแสดงระบำนกยูงของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม การวิเคราะห์ทำอัตลักษณ์ การแสดงระบำนกยูงอาเซียน โดยแบ่งศึกษาวิเคราะห์ทำอัตลักษณ์ตามองค์ประกอบของการแสดง จากการแสดงระบำ นกยูงทั้ง 6 ชุด ที่ศึกษาค้นพบได้ตามข้อกำหนดขอบเขตที่ได้รับไว้

2.1 อัตลักษณ์ด้านเพลง/ดนตรี

ประเทศ	ดนตรี
ประเทศกัมพูชา	เน้นเครื่องดนตรีประเภทเป่า และตี ที่มีการดำเนินทำนอง มีเสียงกลองเป็นเครื่องดนตรี บรรเลงนำ บรรเลงแบบง่าย ๆ แบบเพลงพื้นบ้าน
ประเทศ อินโดนีเซีย	เน้นเครื่องดนตรีประเภทเป่า และตี เป็นเครื่องที่ทำจากโลหะสำริด มีเสียงขึงและ กลองที่โดดเด่นดำเนินทำนอง วิธีบรรเลงแบบเพลงชั้นสูง
ประเทศมาเลเซีย	ใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี มีเสียงขึงและกลองที่โดดเด่นดำเนินทำนอง วิธี บรรเลงแบบเพลงพื้นบ้าน
ประเทศเมียนมา	ใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ที่ไม่ดำเนินทำนอง มีเสียงกลองที่โดดเด่น วิธีบรรเลง แบบเพลงพื้นบ้าน จังหวะเร็ว
ประเทศไทย	ใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี มีเสียงระนาดที่โดดเด่นบรรเลงดำเนินทำนอง เป็นการ บรรเลงแบบเพลงชั้นสูง

ประเทศเวียดนาม	บรรเลงด้วยเครื่องเป่า และเครื่องตี เครื่องสี ผสมเสียงซาวด์เอฟเฟค และดนตรีสากล อย่าง ไวโอลิน สีบรรเลงตลอดทั้งเพลง มีจังหวะช้า และเร่งจังหวะเร็วขึ้นในช่วงท้ายการ แสดง บรรเลงแบบเพลงพื้นบ้าน
----------------	--

สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ในเรื่องของเพลง/ดนตรีประกอบการแสดงระบำนงกุงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ
คือ ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประเภทเครื่องตี เพื่อบรรเลงทำนองเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเสียงกลองเป็นการบรรเลงนำตลอด
การแสดง และมักจะไม่มียุ๊ร้อง เป็นการบรรเลงแบบง่าย อย่างเพลงพื้นบ้าน ทั้งทำนอง

2.2 อัตลักษณ์ด้านนักแสดง

ประเทศ	นักแสดง
ประเทศกัมพูชา	มีทั้งนักแสดงในบทบาทนงกุง และชาวบ้านชาย หญิง โดยนงกุงจะมีทั้งเพศผู้ และเพศ เมีย เป็นนักแสดงพื้นบ้าน มีความแข็งแรงเป็นพื้นฐาน
ประเทศ อินโดนีเซีย	นักแสดงหญิง 2 คน ไม่ระบุเพศของนงกุง นักแสดงต้องมีความชำนาญนาฏศิลป์บาห์ลี เป็นอย่างดี ร่างกายแข็งแรง
ประเทศมาเลเซีย	นักแสดงทั้งหมด 4 คน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ <u>นักแสดงที่สวมบทบาทคนขี้เมา</u> มี ผู้หญิง 3 คน

อัตลักษณ์ด้านนักแสดง (ต่อ)

ประเทศ	นักแสดง
ประเทศมาเลเซีย	<u>นักแสดงที่สวมบทบาทนงกุง</u> มี ผู้ชาย 1 คน ไม่ระบุเพศของนงกุง เป็นนักแสดงพื้นบ้าน มีความแข็งแรงเป็นพื้นฐาน
ประเทศเมียนมา	นักแสดงทั้งหมด 2 คน แบ่งออกเป็นเพศของนงกุง แสดงชายเป็นนงกุงเพศผู้ 1 คน และนักแสดงหญิงแสดงเป็นนงกุงเพศเมีย 1 คน เป็นนักแสดงพื้นบ้าน มีความแข็งแรง เป็นพื้นฐาน
ประเทศไทย	นักแสดงหญิง 6 คน ไม่ระบุเพศของนงกุง นักแสดงต้องมีความชำนาญนาฏศิลป์ไทยใน ราชสำนักเป็นอย่างดี ร่าอ่อนช้อยสวยงาม

ประเทศเวียดนาม	นักแสดงหญิง 1 คน ไม่ระบุเพศของนกยูง แสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านทั่วไป มีร่างกายอ่อนสามารถกระโดด นึกขา กางขาได้
----------------	---

สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ในเรื่องของนักแสดงระบำนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ คือ ส่วนใหญ่ตัวนกยูงในการแสดงไม่ได้บ่งบอกว่าเป็นเพศใด นักแสดงจะต้องมีความแข็งแรง รับน้ำหนักเครื่องแต่งกาย ปีก หาง ได้เป็นอย่างดี

2.3 อัตลักษณ์ด้านเครื่องแต่งกาย

ประเทศ	เครื่องแต่งกาย
ประเทศกัมพูชา	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูงแบบไม่สมจริง มีปีกทำจากโครงไม้ไผ่ / เน้นสีเขียว / สวมหัวนกยูง
ประเทศอินโดนีเซีย	มีแต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูงแบบไม่สมจริง ปีกทำจากผ้า / สีทอง / สวมหัวนกยูง
ประเทศมาเลเซีย	แต่งกายไม่เหมือนนกยูง แต่ใช้หัวที่มีขนของหางของนกยูงแบบสมจริง / เลื้อ และกางเกงที่สวมใส่เน้นสีดำ / สวมหัวนกยูงผสมกับหัวเสือดาว
ประเทศเมียนมา	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูง มีปีกทำจากโครงไม้ไผ่ / สีเขียว / สวมหัวนกยูง
ประเทศไทย	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูง มีปีกทำจากผ้า / สีเขียว / สวมหัวนกยูง
ประเทศเวียดนาม	แต่งกายแบบไม่สมจริง ไม่มีปีก ชุดที่สวมใส่สีขาว ไม่สวมหัวนกยูง

สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ในเรื่องของเครื่องแต่งกายการแสดงนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ ล้วนได้รับแรงบันดาลใจจากนกยูง มาสร้างสรรค์ให้เกิดความงดงามเป็นการออกแบบเครื่องแต่งกายแบบกายภาพของตัวนกยูง โดยมีจุดเด่นที่การมีปีก มีหาง มีหัวนกยูงเพื่อบ่งบอกความเป็นนกยูงได้อย่างชัดเจน แต่ใช้วัสดุทดแทน แทนปีกหาง ขนนกยูงของจริง และส่วนใหญ่จะใช้สีเขียวเพื่อสื่อความเป็นนกยูง

2.4 อัตลักษณ์ด้านอุปกรณ์การแสดง

ประเทศ	อุปกรณ์ประกอบการแสดง
ประเทศกัมพูชา	ร่ม 2 คัน
ประเทศอินโดนีเซีย	ไม่มี
ประเทศมาเลเซีย	ม้าทำจากไม้อัด 3 ตัว

ประเทศพม่า	ไม่มี
ประเทศไทย	ไม่มี
ประเทศเวียดนาม	ไม่มี

สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ในเรื่องของอุปกรณ์ประกอบการแสดงนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ คือ ไม่ใช่อุปกรณ์ประกอบการแสดงเสริม และถ้ามีอุปกรณ์ประกอบการแสดงมักจะมีอุปกรณ์ประเภทเบ็ดเตล็ด และใช้กับนักแสดงประกอบ ไม่ใช้กับตัวนกยูง จะเน้นที่ตัวนกยูง และการแสดงของนกยูงเพียงเท่านั้น

2.5 ทำรำ

ประเทศ	ทำรำ
ประเทศกัมพูชา	ความเป็นนกในทำรำ เช่น ทำเดิน / ทำกางบิน / ทำเกี่ยวพาราสิ / ทำจิกขน / กระโดด ลีลาทำรำแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว
ประเทศอินโดนีเซีย	ความเป็นนกในทำรำ เช่น ทำเดิน / ทำกางบิน / ทำเกี่ยวพาราสิ / ทำจิกขน ลีลาทำรำแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว และผสมไปด้วยลีลาที่อ่อนช้อย
ประเทศมาเลเซีย	ความเป็นนกในทำรำ ทำบิน / ทำเดิน เช่น ทำนอน, ทำตีลังกา, ทำสะพานโค้ง ลีลาทำรำแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว
ประเทศเมียนมา	ความเป็นนกในทำรำ ทำเดิน / ทำกางบิน / ทำเกี่ยวพาราสิ / ทำจิกขน / กระโดด ลีลาทำรำแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว
ประเทศไทย	ความเป็นนกในทำรำ ทำเดิน / ทำกางบิน / ทำจิกขน / กระโดด มีลีลาอ่อนช้อย สวยงาม
ประเทศเวียดนาม	ความเป็นนกในทำรำ ทำเดิน / ทำกางบิน / ทำจิกขน / กระโดด มีลีลาอ่อนช้อย สวยงามจากการเคลื่อนไหวร่างกาย แต่ก็ยังมีการเคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วตามทำนอง และจังหวะของเพลง

สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ในเรื่องของทำรำ ที่ใช้ในการแสดงระบำนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ คือ มีทำรำที่ เลียนแบบอากัปกริยาของนกยูง ประกอบไปด้วย ทำบิน ทำเดิน ทำจิก ทั้งนี้ถึงแม้ว่าอัตลักษณ์ลีลาทำรำนั้น จะเป็นการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว แต่มีท่าทางที่อ่อนช้อยเป็นสำคัญอีกด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏว่าทำรำอื่น ๆ ที่พบในการแสดงระบำนกยูงอาเซียน คือ ท่าเกี่ยวพาราสิ

จากข้อมูลการจำแนกข้างต้น พบว่า อิทธิพลทางศิลปวัฒนธรรมในเรื่องของการสร้างสรรค์ นาฏยประดิษฐ์ที่มีในอาเซียน โดยใช้สัตว์เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานโดยเฉพาะนกยูง ซึ่งเป็นสัตว์ที่ปรากฏในวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ระบำนกยูงของประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นนกยูงจีน(ยูนนาน) อีกทั้งจะสังเกตได้ว่า ความเหมือนความต่างของการแสดงระบำนกยูงที่ปรากฏในอาเซียนนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน อันเนื่องมาจากมีเขตแดนติดต่อกันบ้าง และการย้ายถิ่นฐานบ้าง ซึ่งก็นำพาเอาวัฒนธรรมเดิมที่มีไปยังถิ่นฐานใหม่ จึงเกิดเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมใหม่ขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ความเหมือน ความต่างที่ปรากฏในงานวิจัย เรื่องอัตลักษณ์นกกุงอาเซียน เป็นวัฒนธรรมร่วมระหว่างประเทศ ลีลาท่าทาง เครื่องดนตรี เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ล้วนมีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างมาก นั้นเป็นเพราะว่าประเทศกลุ่มที่อยู่ใกล้กัน ก็ยังมีความเหมือนมากกว่าประเทศที่อยู่ไกลกัน ประเทศที่อยู่ติดกันบนภาคพื้นดินอย่าง เมียนมา กัมพูชา ไทย ก็จะมีคล้ายคลึงในด้านวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ข้อมูลเรื่องมรดกวัฒนธรรมอาเซียนโดยรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มวัฒนธรรมหลัก ตามลักษณะที่ตั้ง ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ ประเทศเวียดนามนั้นก็เช่นกัน แต่ประเทศเวียดนามนั้นค่อนข้างแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ นั้นเป็นเพราะว่า ประเทศเวียดนามนั้น เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศจีนนับหลายร้อยปี จึงทำให้การแสดงของประเทศเวียดนามได้รับอิทธิพลจากประเทศจีนอย่างเห็นได้ชัด จึงเกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมอย่างสวยงาม เฉกเช่นเดียวกับประเทศที่เป็นหมู่เกาะ อย่างประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นดนตรี เครื่องแต่งกาย รวมถึงภาษา ก็มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ที่ว่าด้วยเรื่องของ การแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะการแพร่กระจายทุกทิศทางจากจุดศูนย์กลาง การแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะมีอิทธิพลจากลักษณะภูมิศาสตร์ และการแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะอาณาเขตวัฒนธรรมจากจุดกำเนิดวัฒนธรรม

นอกจากความเหมือนความต่างปรากฏขึ้นเป็นวัฒนธรรมร่วมระหว่างประเทศในอาเซียนแล้วนั้น ในแง่มุมของการแสดงที่ผู้วิจัยศึกษา นกกุง ถูกนำเสนอในงานศิลปะการแสดง ซึ่งมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ระดับสนุกสนาน/ชาวบ้าน , สวยงามด้วยลีลาท่าทาง , ไปจนถึง งดงามมีมาตรฐานเป็นระบำในราชสำนัก ทั้งโอกาสในการแสดง ก็ยังมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า ความเป็นอัตลักษณ์ในอาเซียน ที่ปรากฏในรูปแบบของการแสดงระบำนกกุงในแต่ละชุดการแสดง แต่ละประเทศ ล้วนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นของตนเอง แต่ก็มีหลาย ๆ สิ่งในการแสดงที่มีเหมือนกัน มีความคล้ายคลึงกัน เห็นได้ชัดในเรื่องขององค์ประกอบการแสดงทั้ง 5 องค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้จำแนก และศึกษา สิ่งเหล่านั้นจัดได้ว่า เป็นอัตลักษณ์การแสดงระบำนกกุงอาเซียน และอีกสิ่งสำคัญที่เรามีร่วมกันในอาเซียนคือ สุนทรียศาสตร์ในจิตวิญญาณ ที่สามารถนำสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงเพื่อขัดเกลาจิตใจมนุษย์ในชาติของตนได้ จึงไม่แปลกที่ศิลปินแต่ละชาติจะหยิบยกนกกุงมานำเสนอผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายที่อ่อนช้อย ได้อย่างสวยงาม

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษาอัตลักษณ์ระบำนกกุงอาเซียน ความรู้ที่ได้สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง รวมอัตลักษณ์นกกุงที่ปรากฏในภูมิภาคอาเซียนได้ นอกจากนี้ยังมีการแสดงอื่นๆ นอกเหนือจากระบำนกกุง ที่มีร่วมกันในทั้ง 10 ประเทศของอาเซียน ที่น่าสนใจ และสามารถนำมาศึกษาหาอัตลักษณ์ได้

เอกสารอ้างอิง

- ธัญดา ยอดแก้ว .(2547).[การศึกษาสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน](#).วิทยานิพนธ์ปริญญา ศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิรา ศิริสาร.(2556).วารสารวิทยบริการ กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์และการสร้างอัตลักษณ์ร่วมในแฟนเพจเฟซบุ๊ก : ศึกษากรณีแฟนเพจอปีคิงดอม.ปีที่24 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2556
- ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน.(2558). นิทรรศการ “ต่างคล้าย ใช้เลย ในการแสดงพื้นบ้านอาเซียน ครั้งที่ 1”.หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน ชั้น 3 ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันที่ 17-18 ตุลาคม พ.ศ.2558.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์.(2543).**นาฏยปริทรรศน์**.พิมพ์ครั้งที่ 1 ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชา
นาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.(มปป).“**เรียนรู้เพื่อนบ้าน**”ประชาคมอาเซียน.กรุงเทพฯ :
ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน

LunRathna.(2558).**สัมภาษณ์**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. 17 มกราคม 2558.

RosintaTotoatmoJo.(2558).**สัมภาษณ์**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. 17 มกราคม 2558.